

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy 725.091

Hely

Idő "1927"

Személy

Szerző: .....

Cím: „Buda nem azért egyesült Pesttel,
hogy Pest elnyelje Budát”

Forrás: Uj Nemzedék

Bp
(Hely)

1927. 9. 6.
(Idő)

(Köt. v. fiz.)

„Buda nem azért egyesült Pesttel, hogy Pest elnyelje Budát”

**Tabáni polgárok tiltakozó gyűlése a Szabadpolgári Körben
Elkeseredett hangulat a tabáni lakosság kitelepítése miatt**

— Az Uj Nemzedék tudósítójától. —

A tabáni óslakosság ellen tervezett merénylet az Uj Nemzedék nyilvánosságán keresztül visszhangot vert nemcsak a főváros, hanem az egész ország keresztény közvéleményében. A közvélemény, helyes ítélettel, nem várospolitikai kérdést lát a tervezett kitelepítésben, hanem keresztény problémát és világnézeti ügyet és felháborodással foglal állást az ellen az intézkedés ellen, amely nemcsak lakásuktól, megszokott hajlékuktól és környezetüktől akarja megfosztani Budapest legkeresztényibb városrészének törzslakóit. Arra még nem volt példa európai városok fejlődésében, hogy hatósági intézkedéssel városnegyedek lakossága kicséréltetik. Ez a lépés valósággal forradalmi jelentőségű intézkedés, amelyet lehetetlen beilleszteni a keresztény szempontú várospolitikai program keretébe.

Az elkeseredést fokozottan érzik a Tabán óslakossága, amely vasárnap délelőtt tizenegy órakor értekezletre gyűlt össze a Szabadpolgári Kör Attila-köruti helyiségeiben.

A nagyterem és a kisebb szobák már tíz óra után zsúfolásig teltek.

Izgatott csoportok verődtek össze, egy-egy ismertebb polgárt szoros embergyűrű vett körül és keserű hangon tárgyalták a főváros

tervét. Ezekből a beszélgetésekből megrázó közvetlenséggel bontakozott ki a vén Tabán sorsa és az álmódó öreg utcák tragikumuma. A török hódoltság idején már állott a Tabán és kulturát jelentett az akkori viszonyok között és az aprózemű kis házakban lélekezett a keresztény gondolat. A Tabánt nem söpörte el a török, nem bántották a felszabadítók ágyui, nem tiporta el a rákövetkező felszabadulás kora. A liberális „városfejlesztő” és a tradíciókat letipró korszakának jutott a rombolás első dicsősége.

Ezeket beszélték keserű szívvél.

Es a beszéd mind izzóbb, mind fűtöttebb lett. Kiáltások és keserű szólások fakadoztak a tabáni polgárok száján. Egy keményszavú polgár így szólt:

— Mi vagyunk a sváb és rác csöcselék? En ott állottam a Doberdón, testvéreim is ott vérezték a háborubam! Ezt érdemeltük egy újságtól?

Nagy felzudulás. Majd a bankok ellen eléződött a hangulat:

— Mi sváb csöcselék vagyunk? Hát a bankok miféle urakat akarnak idetelepíteni helyettünk?

Párbeszéd és vitakozások mondatai ör-

lódtek morajlássá, amikor megérkezett Szigeti János, felsőházi tag, városi képviselő. Amint belép, felharsan az éljenzés. Szigeti bemegy a nagyterembe, elfoglalja az elnöki széket. Mellette Pakányi Ferenc városi képviselő és Kovács Pál volt országgyűlési képviselő ülnek. Szigeti megnyitotta az ülést és a következőket mondta:

— Amikor az értekezletet megnyitom,

nem mulaszthatom el, hogy üdvözöljem az Uj Nemzedéket s köszönetet ne mondjak azért a megbecsülhetetlen és önzetlen támogatásért, amellyel az Uj Nemzedék a mi küzdelmünk segítségére setett.

és mellénk szegődve mögénk állította a keresztény közvéleményt. (Itt nagy taps. Felkiáltások: Éljen az Uj Nemzedék!) Ezután a Tabán tragédiáját ismerteti. Higgadt, nyugodt, minden szenvedelemtől ment hangon adta elő a kérdést. A Tabán kérdése több évtizedes. Először a múlt század végén vetették föl városi körök Tabán átépítésének tervét. Elkezdődött a kisajátítás, amellyel egyidejűen a régi lakóhely közelében bocsátottak telkeket a kisajátítást szenvedettek rendelkezésére családai házak építése céljából. Ezek a Szirmai-, Jankovich- és Édeskuthy-telkek voltak, de

ez az akció nem tudott kifejlődni a hivatalos szervek ellenállásán, a régi tabániaiak nem jutottak fedél alá.

A háboru megakadályozta a tabáni kérdést, amely most felvetődött megint. A tervek szerint villaszerű építkezéssel akarták kezdeni s hogy a tabániaiak is hozzájussanak, angol mintára 90 éves örökberleteket akartak építeni, de ezt is elejtették. Most tulajdonképpen jogalapja sincs az újabb akciónak, de nem talál-

juk meg a tabáni ujjáépítés tétélet az amerikai dollárkölcsonben sem. Miből akar építtetni a főváros?

Felkiáltások:

Jönnék a nagybankok: a cápák!

Szigeti János: Építési költség nincs. Mi alapon akarnak nekimenni az építkezésnek. Sorsjátékkal próbálkoztak, de a pénzügyminiszter nem engedélyezte. De még ha volna is alap, a Vargha-féle tervet ma nem lehet megvalósítani. Ha azonban elkezdik az ujjáépítést, tekintettel kell lenni a tabáni lakosságra.

Azoknak, akiknek existenciájuk függ Tabánhoz, nem szabad joghátrányt szenvedniök.

— Ugy van! Nem mehetünk koldulni! Itt maradunk! Mi nem vagyunk jött-mentek! — zugott a tömeg. A következő percben kirobbant az elkéseregés. Szigeti János ugyanis elmondotta, hogy noha tanácsi határozat van arra vonatkozóan, hogy a budaörsi uti városi házban és a Lenke-uti városi házban elsősorban tabáni lakosokat kell elhelyezni,

alig tudtak egy-két tabáni család számára lakást kiszorítani,

de biztos tudomása van arról, hogy *kis színeszők költöztek be...*

— Pfu! Gyalázat!

Percekig tartott, míg Szigeti János ismét szóhoz jutott. Ezután áttért a tanácsi ügyosztály intézkedésének bírálatára. *Előbb határozni kellett volna, hogy lebontsák-e a Tabánt, vagy sem és csak azután kérdést intézni a lakókhöz, hogy hol akarnak lakást.*

— Itt akarunk maradni — kiáltották — ne menjünk innen. Tabán a tabániaké, nem a galiciaké!

Szigeti János: A lakáskérdésben a lakásügyi bizottság tabáni albizottsága kell, hogy állást foglaljon. Nekünk az a feladatunk, hogy

megakadályozzuk annak kimondását, hogy a Tabán egyszerre lebontassék.

Holnap az I. kerületi bizottsági tagok értekezletet tartanak ebben a kérdésben. Igyekeznek a lakásügyi bizottságban megfelelő döntést hozni, ha itt nem megy, következik a közgyűlés, esetleg a belügyminiszter. *Reméli, hogy a kérdést a tabániak jogos igényeinek épségben tartásával meg lehet oldani és Tabánt csak részletekben lesz lehetséges lebontani. (Éljenzés).*

Ezután egy nem éppen tabáni külsejű és

arvonású ur jelentkezett szólásra: *Szítár Endre*, a budai ingatlan tulajdonosok titkára, aki nem akart egyebet, *minthogy az ingatlan tulajdonosok — akiknek nembudáni származása kétségtelen — alakítsanak közös egyesületet a tabáni lakókkal a tabáni érdekek védelmére.*

— Nem kell! Le velük! -- harsogták a tabániak — Ne csináljanak üzletet a mi helyzetünkben! Semmi közük hozzánk!

Ez intermezzo után *Arky József* osztálytanácsos mondott beszédet.

— A benszüllött budaiaknak még kell őrizniök Buda ősi jellegét. E jelleget meghamisítanak azok, akiket ide akarnak telepíteni. *(Le velük! Maradjanak a Dob-utcában!) Ha a magyar földmivelő ragaszkodik a rőghöz, mi ragaszkodunk ősi köveinkhez, amelyek között apdánk éltek és most ott nyugszanak a tabáni és a németvölgyi temetőben. (Ugy van.)*

— Mi szeretjük városunkat, házainkat, köveinket, utcáinkat. *Adják vissza a Tabánt a tabániaknak.* Mi nem konjunkturáztunk, szegények maradtunk, de a konjunkturásoknak nincs joguk kiverni bennünket innen. Azt üzenjük a város urainak, hogy

nem azért egyesült Buda Pesttel, hogy Pest elnyelje Budát. Hagyjuk meg Budát a budaiaknak!

(Lelkes taps és éljenzés).

Ezután a közönség kívánságára *Lendvai István* emelkedett szólásra. Bevezető szavaiban bejelentette, hogy a *Ébredő Magyarok Egyesülete csatlakozik a tabániak önvédelmi harcához, mert abban nyilvánveti kérdést lát.* Ezután bejelentette, hogy az *Uj Nemzedék* szerkesztősege mindvégig kitart a tabáni lakosság mellett. *(Percekig tartó taps. Felkiáltások: Éljen az Uj Nemzedék! Ez az igazi keresztény ujság.)*

A várospolitikának *nemcsak az utcákkal kell törődnie, hanem a lelkekkel is.* Ha ezzel nem törődik, az megboszulja magát. Meg fogják akadályozni Tabán meggyilkolását. Ha minden eszköz hiábavaló, akkor Tabán lakossága azt mondja: „*Nem megyek!*“. Néma eskü kell, hogy legyen minden szívben és erős elhatározás, mert akkor megtörik az idegenek rohama Tabán ellen.

Lendvai Istvánt beszéde után lelkesen ünnepelték az egybegyűlt tabániak. Utána Szigeti János berekesztette az értekezletet, amely izzó hangulatban oszlott szét azzal, hogy e kérdésben nagygyűlést hívnak össze, hogy megakadályozzák a tabániak léte ellen irányuló várospolitikai merényletet